

VAIKEAA JA VAIVATONTA

Nuoret VS. Aikuiset

21.9.2026

Riikka Korkiamäki
professori, sosiaalityö

Tampereen yliopiston Porin yksikkö / Porin yliopistokeskus
riikka.korkiamaki@tuni.fi

3 näkökulmaa sukupolvien välisiin suhteisiin ja kohtaamisiin:

- Identiteettinäkökulma
- Kategorianäkökulma
- Solidaarisuusnäkökulma

1 Identiteettinäkökulma

65 kahdeksasluokkalaista kirjoitti vapaamuotoisen esseen ihmissuhteistaan koulussa. Ystävät/kaverit/ muut oppilaat mainittiin teksteissä

- a) 32 kertaa
- b) 97 kertaa
- c) 284 kertaa

65 kahdeksasluokkalaista kirjoitti vapaamuotoisen esseen ihmissuhteistaan koulussa. Opettajat/ koulun muu henkilökunta mainittiin teksteissä

- a) 8 kertaa
- b) 27 kertaa
- c) 84 kertaa

Sukupolvien erilaisuus minuuden perustana

- Ihmisen elämänculussa nuoruus on erityistä identiteetin muotoutumisen aikaa.
- Identiteetit ja minuudet rakentuvat neuvotteluissa kuulumisesta, liittymisestä ja yhteisöllisistä kiinnikkeistä.
- Tämä merkitsee yhteisyyttä ja joukkoon kuulumista, mutta myös erottautumista ja toiseuttamista.
- Jaottelu 'Meihin' ja 'Muihin' on siis välttämätön nuoren itsekä kasvamisen kannalta – ja aikuisen aikuisena olemisen kannalta.
- Horisontaaliset suhteet mahdollistavat erityislaatuksen sosiaalisen tuen.

2 Kategorianäkökulma

Hyvää tarkoittavilla ammatillisilla politiikoilla ja käytännöillä on vain rajalliset mahdollisuudet onnistua, jos ne eivät tunnista nuoren sosiaalista todellisuutta.

(Oliver & Candappa 2003, 86)

Luokitteluihin perustuvat oletukset haastavat toimivaa vuorovaikutusta

- Luokittelut ja oletukset ovat toimivan vuorovaikutuksen edellytys – ja sen suurin este:
 - asemoivat samanlaisuuden kategoriaan keskenään hyvin erilaisia nuoria
 - vievät tilaa itsemäärittelyltä
 - määrittävät kohtaamisen suunnan
 - johtavat helposti virheellisiin tai vajavaisiin tulkintoihin
 - luovat epätasa-arvoisen ja hierarkkisen lähtökohdan kohtaamiselle ja vuorovaikutukselle
- Haaste korostuu institutionaalisissa suhteissa (aikuinen – nuori; opettaja – oppilas; auttaja – autettava; tietäjä – tietämätön, osaaja – osaamaton; asiantuntija – tarvitsija)

- Tunne kuulluksi tulemisesta, yksilöllisestä kohtaamisesta ja vaikutusmahdollisuuksista on lasten ja nuorten vuorovaikutuskokemuksen ytimessä.
- Nuoret näkevät paljon hyvää kanssakäymisessä aikuisten kanssa, mutta he kokevat usein myös osattomuutta ja mielipiteidensä sivuuttamista.

OLETUKSISTA VAPAA VUOROVAIKUTUS

- fokuksen siirtäminen “systeemistä” nuoreen
- aito kiinnostus ja halu tutustua
- avoimuus ja herkkyys
- arvoneutraalius tutustumisvaiheessa (unohda kasvattaminen/sosiaalistaminen)
- Entä mitä voi ja pitää antaa itsestä? (“horisontaaliseen suhteeseen” pyrkiminen)
- mittareina yllättyminen ja mahdollisuus antaa tunnustusta nuorelle merkityksellisestä asiasta

[Myönteinen tunnistaminen –hanke]

3 Solidaarisuusnäkökulma

Ystävyyden kokemuksia ja solidaarisuuden osoituksia

- **Sukupolvien välinen ystävyys**
 - tuottaa huolenpitoa, iloa ja osallisuutta vaihtoehtoisin tavoin verrattuna ikätoverisuhteisiin
 - mm. monipuolinen sosiaalinen tuki, laajempi sosiaalinen verkosto, rikkaampi kokemusmaailma, mahdollisuus vaihtoehtoisiin identiteetteihin
- **Sukupolvien välinen solidaarisuus**
 - emotionaalinen, konventionaalinen ja **reflektiivinen solidaarisuus**
 - vastavuoroisuus ja molemminpuolinen tarvitsevuus
 - ei edellytä samanlaisuutta; tavoitteena hyvä elämä kaikille; erilaisuuden arvostaminen

SoliPro-Tutkimus 2022-2026 (SA)

Solidaarisuus koulussa nuorten kuvaamana

- Miten nuoret esittävät ja perustelevat solidaarisuuksiaan “pakotetussa yhteisössä” (*thrown-together space*)?
- Aineistona nuorten kirjoittamat post-apokalyptiset lyhyttarinat: kenet koulustasi pelastaisit ja miksi?

“Aikuisilla on enemmän kaikkia taitoja kuin meillä nuorilla, ne on tärkeitä kun maailma loppuu. Nuoret on silti nopeampia, siitä on apua kun tarvii esim hankkia ruokaa.”

(Miisa 15 v, SoliPro-tutkimus)

